

Kreativ tekst av Sarmad Ahmed, elev på Vg2

Utdrag fra *Erasmus Montanus* står på side 225.

Sarmad

Oppgavetekst

Rasmus Berg forsøker på en måte å bli en annen – blant annet ved å oversette navnet sitt til latin – og han distanserer seg med dette fra røttene sine. Skriv en kreativ tekst der du reflekterer over selvfremsstilling og ønsket om å være en annen.

Besvarelsen din blir vurdert etter i hvilken grad du

- svarer på det oppgaven spør etter
- viser at du kan skrive en selvstendig kreativ tekst
- kan skrive helhetlig tekst med en rød tråd og med relevante digresjoner
- har en undrende, prøvende tilnærming til temaet
- har et variert og korrekt språk

Mitt ideelle-meg er mitt reelle-meg

åpner med egen erfaring

Jeg er aldri helt fornøyd med det jeg har. Tenk deg om. Du er heller aldri helt fornøyd med det du har. Behovet for det Abraham Maslow kalte for selvrealisering¹ – ønsket om å virkeliggjøre mål, realisere medfødte eller senere ervervede evner, og å oppnå opplevelser som kjennes som høydepunkter eller åpenbaringer - er evigvoksende. Det virker ikke som at vi noen gang når det punktet da vi alle setter oss ned og tenker: «nå er det nok, nå er jeg fornøyd». Denne realiseringen av oss selv er i tillegg ikke kun for våre egne behov, vi skal også legge det frem for hele verden. Det er nok det sistnevnte som har blitt viktigst i dagens samfunn. Vi strever etter oppmerksomhet, status, respekt og andres misunnelse, selv om det krever hvite løgner både her og der. Hva er grunnen til

innleder til temaet teksten handler om

¹ NDLA 2013

at vi tar oss bryet med å fremstille oss som noe vi nødvendigvis ikke er? Hvorfor ønsker vi å være andre personer enn oss selv? Hadde man hatt svaret på disse spørsmålene, hadde nok verden vært et mye bedre sted. Likevel kan man rette søkelyset mot visse faktorer.

trekker inn
faktastoff og viser
til kilde

bruker ironi
og humor

I løpet av de siste femten årene har verden blitt oppslukt av et revolusjonerende fenomen, nemlig sosiale medier. En undersøkelse gjort av Statistisk Sentralbyrå i 2012, viste at hele 63 prosent av landets befolkning regelmessig bruker disse plattformene. Spør du meg, bør disse sidene bannlyses. Ikke misforstå meg, jeg synes det er ganske givende å få informasjon om hva du spiser til middag, og på hvilket tidspunkt du hopper i dusjen. Men samtidig som disse mediene har sin fremmarsj, vokser konseptet om at vårt ideelle-selv kolliderer med vårt reelle-selv.

utdyper temaet

bruker et
friskt språk

Det er nemlig slik at vi tenker på våre profiler på sosiale medier som legitime fremstillinger av oss selv. Er de virkelig det? Det bildet du har som profilbilde, viser det den gjennomsnittlige deg? Hver eneste treningsøkt, hvert sunne måltid og hver eneste fest, alt skal dokumenteres. Dagene da vi ligger under dyna og spiser potetgull, nevnes sjelden. Vi skal vise verden at vi lever det perfekte liv. Det er dette som er så farlig. Vårt ideelle-selv blir ikke bare brakt frem, det blir også bygget opp og satt i live. Gjennom «likes» og bildekommentarer bygges selvtilliten og selvbildet vårt opp, til de grader at det skjer en krysning mellom realiteten og idealet, der vårt ideelle-selv til en viss grad blir en del av oss. Hvorfor er dette et problem? Jo, fordi når vi står opp dagen derpå og stirrer realiteten i speilet, da går vi på en smell.

bruker
sekundærteksten

Så kan man ikke legge all skylden på Facebook heller, da. For behovet om å fremstille seg selv som perfekt og bedre enn andre har vel eksistert i hundrevis av år. I stykket *Erasmus Montanus*, skrevet av Ludvig Holberg i 1723, møter vi bondesønnen Rasmus Berg. Han har blitt påkostet utdannelse i storbyen, og da han kommer tilbake til bygda, har han oversatt navnet sitt til latin. I tillegg tvinger han sin yngre bror til å kalle ham «monsieur». På denne måten distanserer han seg fra sine røtter, og blir på et vis en ny person, til tross for at han kun har vært borte i et par år. Han er derfor et soleklart eksempel på hvordan vårt ideelle-selv kan ta overhånd over den vi egentlig er. Men hva om han har forandret seg? Hva om «den han egentlig er» er denne lærde mannen? Blir det fortsatt riktig å si at Erasmus Montanus fremstiller seg selv som mye bedre enn de andre i bygda? Kanskje han faktisk er bedre?

stiller spørsmål
og får leseren til
å reflektere

Ser vi på en annen karakter i Erasmus Montanus, bygdens klokker Peter Degn, kommer budskapet mitt litt tydeligere frem. Peter Degn er ikke som andre kirke-menn. Han lyver, lurer og svindler for å tjene gull og respekt fra menneskene i bygda, og har fått alle til å tro at han kan latin, noe han overhodet ikke kan.

I møtet med Erasmus Montanus ser Peter Degn sitt ideale – en veltalende, utdannet mann med høy status. Hans reelle-selv, den han virkelig er, lever ikke opp til dette idealet. Det er derfor han tyr til løgn og bedrageri, ikke kun for sin egen realisering, men også for at omverden skal beundre ham. Dette er noe vi potensielt fortsatt gjør i dagens samfunn, noe som også forklarer ønsket om å være andre enn oss selv. Litt ironisk er det, at vi i dagens samfunn, der man drukner i selvtillit, ikke er fornøyde nok med livene våre. Det virker som om det har blitt en norm at alt kjedelig er dumt. Vi vil at livene våre skal glitre.

trekker inn et filosofisk tema: lykken

I vinter var jeg og familien min på besøk i hjemlandet vårt. Jeg må si jeg følte meg relativt malplassert der jeg gikk med mine merkeklær, langs gatene der kloakksystemet rant i kanaler på bakkenivå ved siden av. Man skulle tro at det var i disse øyeblikkene en er aller mest fornøyd. Likevel var jeg ikke det. Jeg er jo født privilegert, og har aldri gjort noe for å fortjene livet mitt. Å stå der som selveste Bill Gates, gjorde meg ikke mer lykkelig. For livet handler i bunn og grunn om en søken etter lykken. Det å ha en indre tilfredsstillelse som gir deg livslyst og gjør deg blid. Hvordan oppnår man lykken? Det er det ikke noe enkelt svar på, og det er ikke mye en kan gjøre. Personlig lever jeg etter filosofien til den norske lyrikeren Hans Børli. Han sa en gang: «Dette er det vanskeligste av alt; å være seg sjøl- og synes at det duger»². Mitt ideelle-meg er mitt reelle-meg. Jeg ønsker å være meg selv. Det er mitt ideale.

knytter avslutningen sammen med tittelen og innledningen

Kildeliste

Børli, Hans: *Tankestreif*. [Aforismer, skisser og notater i kladdebokform, utgitt posthumt]. Aschehoug. [1991].

Holberg, Ludvig: *Erasmus Montanus*. [Roman.] Aschehoug. [1884].

Nasjonal digital læringsarena. «Maslows behovspyramide». [Digitalt læringsmiddel]. <http://ndla.no/nb/node/8535>. [Lest: 03.02.2014]

Statistisk Sentralbyrå. «Bruk av IKT i husholdningene, 2013, 2. kvartal». [statistikk fra offentlig institusjon for statistikk.] <http://www.ssb.no/ikthus/>. [Lest: 03.02.2014]

² Børli 1991

Til diskusjon

- 1 På hvilke måter skiller denne teksten seg fra en informativ artikkel?
- 2 Er teksten kreativ i språket og oppbygningen?
- 3 Hvilken kreativ sjanger minner denne mest om: essayet, kåseriet eller novellen? Finnes det trekk fra flere av disse?
- 4 Har teksten en tydelig, rød tråd?
- 5 Brukes sitater og sekundærlitteratur for å vise fagkunnskap?
- 6 I hvilken grad får teksten leseren til selv å reflektere, uten å gi ferdige svar (som i artikkelen)?
- 7 Flyter språket godt? Er det korrekt?
- 8 Kommenter kildehenvisning og kildeliste.
- 9 Kunne teksten ha vært enda mer kreativ? Foreslå måter dette eventuelt kunne vært løst på.

@ En fullstendig tilbakemelding på den kreative teksten finner du på *Interteksts* nettsider.